

فرهیختگان

ظریف و پایان شکیبایی

محمد زعیم زاده

«پزشکیان یک هفته قبل از انتخابات ۳ درصد رأی داشت، من از او حمایت کردم، به ۵۰ درصد رسیدم، اشتباه و بیراستی رخ نداده است؛ این شاید یک گزاره از صفحه ۱۱۷ کتاب راز سربزه مهر ۲ باشد یا حتی یک پانویس در کتاب جدید خاطرات محمد جواد ظریف به نام «پایان شکیبایی» (پایان شکیبایی ۲) که احتمالاً در سال ۱۴۰۵ منتشر خواهد شد. و هنوز این جمله را به زبان نیاورده است؛ اما خیلی دوست دارد به تاسی از مرحوم هاشمی که در اسفند ۹۴ پیروزی دوسال قبل روحانی را به این سبک قاب بندی کرده بود، چنین اثری از خود به یادگار بگذارد. اصل نگارش مقاله او در فارن افروز - فارغ از محتوایش - با چنین فهم روان شناختی ای بهتر قابل تحلیل است. روشن نگه داشتن چراغ مذاکره با آمریکا در این مقاله پیش از آنکه اثری واقعی در سیاست خارجی داشته باشد، معنایی مهم در سیاست داخلی دارد.

به طور کلی موضوع سیاست و روزی ظریف در دوره جدید از منظر سه طیف ذی نفع قابل ارزیابی است؛ اول خود ظریف و حامیانش در دولت، دوم پزشکیان و سوم منتقدان ظریف.

از منظر ظریف کنش هایی این چنینی با سه هدف گذاری انجام می‌شود: نخست آنکه همگان بدانند نقش او در دولت قرار نیست در حد یک معاون حاشیه‌ای که پژوهش برای پژوهش انجام می‌دهد و تولیداتی برای کاغذ خردکن دفتر رئیس جمهور دارد، تقلیل پیدا کند. برای درک این موضوع آن پس زمینه روان شناسی را به یاد بیاورید.

دوم آنکه نتیجه در رایش ترازی بر مبنای الهیات یونانی دو چهارچوب تفسیری را جمع به کنش ها ارائه می‌دهد: نخست چهارچوب آپولونی که بر مبنای فضائی چون قانون، چهارچوب، نظم خشک و... نظام می‌یابد و دوم چهارچوب دیونوسوسی که بر مبنای کنش عاطفه مدارانه، رها بودگی و آزادی صورت بندی می‌شود. اگر در دیپلماسی دولت پزشکیان، عراقچی نماد چهارچوب نظم مدارانه و سخت گیرانه است، آیا نمی‌تواند از بین السطوری یادداشت ظریف به نقش رها بودگی دیپلماتیک او پس برود؟ او می‌خواهد آلترناتیوی ناخواسته و همیشگی برای وزیر خارجه هم باشد.

سوم آنکه «چه خوش بود که برآید ز یک کرشمه دو کار»؟ - حالاکه منتقدان ادامه حضور او در دولت را در بستر غیر قانونی بودن تفسیر می‌کنند، چه راهی بهتر از انداختن توپ به زمین مذاکره؟ ظریف با اطلاع از روان شناسی منتقدان می‌داند با اسم بردن از مذاکره حملات به او تشدید می‌شود. در این وضع ماندن یا رفتن او از سمت معاونت رئیس جمهور به هر کدام از این احتمال‌ها معنای دیگری می‌دهد؛ اگر با فشار منتقدان برود معنایش مخالفت با مذاکرات می‌شود... یا این کار او می‌خواهد از انگ قانون‌گریزی هم فرار کند.

بازیگر دوم در این ماجرا پزشکیان است، رئیس جمهور با دادن مسئولیت تزیینی به ظریف چند هدف را دنبال می‌کرد؛ اول اینکه با حکم دادن به ظریف از سایه سنگین او در انتخابات رها شود، دوم با حضور او در دولت بخشی از بدنه سیاسی اصلاح طلبان پای کار دولت بماند و سوم کارنامه دولت، هرچه باشد مثبت یا منفی پای ظریف هم نوشته شود. به این ترتیب خطر حضور ظریف به عنوان آلترناتیو درون جریانی برای آینده کم می‌شود. با این تفسیر احتمالاً خروج او از موقعیتی که تحقق این سه هدف را به مخاطره بیندازد مورد تأیید پزشکیان نیست. بازیگر سوم منتقدان ظریف هستند. تبدیل ماجرای کناره رفتن ظریف به یک کنش سیاسی ابتکار اولیه تیپ هایی مثل رسایی و جریان نزدیک به پایداری بود. آنها از همان روز اول می‌خواستند خود را آلترناتیو دولت پزشکیان معرفی کنند و این وسط راحت‌ترین کار غیریت سازی با ظریف بود. از میانه راه قالبیاب هم برای تبصره زدن به معنای وفای ذیل ادبیات مقابله با قانون‌گریزی این موضوع را دنبال کرد. به نظر می‌رسد منتقدان حالا با سه انتخاب روبرو رویند؛ اول: کناره آمدن با همین ظریف فعلی که علاوه بر معاونت حاشیه‌ای به سیاست خارجی هم سرگ می‌کشد.

دوم: ادامه مسیر اصرار بر کناره رفتن او و کمک به جدا کردن مسیرش از دولت، سوم: کناره آمدن با یک ظریف حداقلی که به مرور بخشی از وضع موجود می‌شود. کدام یک عاقلانه تر است؟

پیونگی‌یانگ جنوبی

کودتا؟ حکومت نظامی؟ در سؤال چه خبر است؟
آمریکا کدام طرف ایستاده است؟

سید مهدی طالبی
بزه‌شکر حوزه بین‌الملل

اگر در کره شمالی حکومت برای کنترل مردم تانک‌ها را تا در منازل مردم برده است، در کره جنوبی نیز اوضاع چندان بهتر نیست؛ تفاوت زهوش هادر دو نیمه شبه جزیره کره، میان استقرار در کره یا خیابان است. روز گذشته (سه‌شنبه) ۱۴ آذر، سه دسامبر زهوش های ارتش کره جنوبی در خیابان های سئول پایتخت مستقر شدند تا حکومت نظامی را به دستور «یون سوک یول» رئیس جمهور این کشور اجرا کنند. رسانه‌ها گزارش کرده‌اند اختلافات میان دولت و اپوزیسیون که پارلمان را در اختیار دارند، بر سر لایحه بودجه ایجاد شده است. فروردین ماه سال جاری بود که حزب دموکرات کره جنوبی (DPP) به عنوان حزب اصلی اپوزیسیون به رهبری «لی چه میونگ» رقیب انتخاباتی رئیس جمهور مستقر، موفق شد در بیست و دومین انتخابات پارلمانی کره جنوبی، ۱۷۵ کرسی از مجموع ۴۰۰ کرسی را به دست آورد. ادامه در صفحه ۳

بازی صفر - صفر روی آنتن

ارزیابی اولیه از گفت و گوی تلویزیونی رئیس جمهور؛ رویکردهای مبهم دولت در چالش های کلیدی ۲

علی اکبر ولایتی، مشاور رهبر معظم انقلاب در امور بین الملل تشریح کرد

ترکیه در دام رژیم صرهبیونیستی

۱۵

گزارش «فرهیختگان» از ابعاد بنگاه داری بانک‌ها

اگر می‌توانید صفر پول شرکت‌های بانکی را بشمارید

۱۶

کتاب‌ها و ترانه‌های مرتبط با سیره عملی حضرت زهرا (س) چه می‌گویند؟

در سوگ حضرت مهتاب

۱۲

مدیرعامل صندوق غیردولتی پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد در گفت و گو با «فرهیختگان»:

زیر بار تغییرات غیرقانونی نمی‌رویم

۶

رئیس جمهور اوکراین با تغییر مواضعش از ضرورت حل و فصل جنگ با مذاکره سخن گفته است

جوکر، رئالیست می‌شود

۸